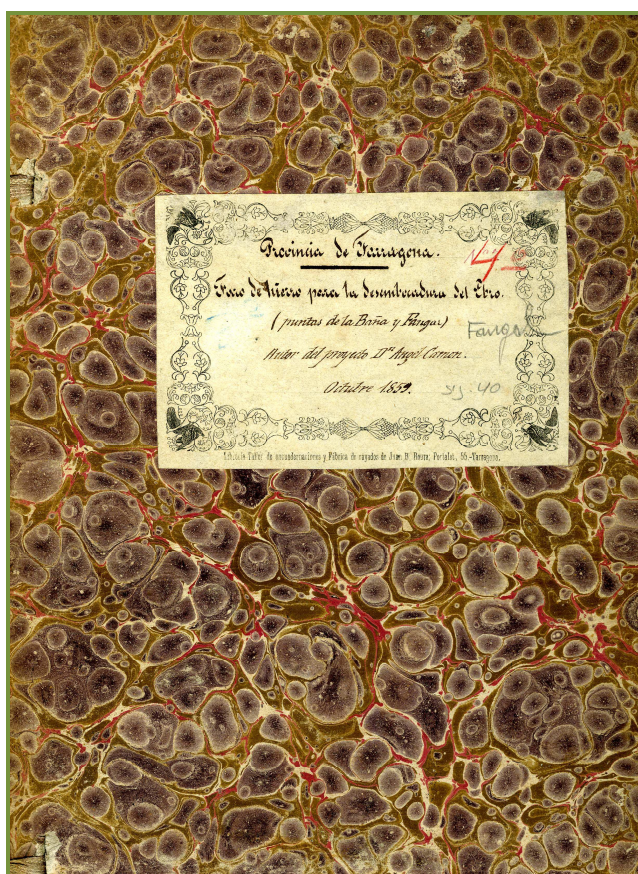

EL DOCUMENT DEL MES ÉS...

Núm. 23, octubre 2013

Projecte *Faro de hierro para la desembocadura del Ebro (puntas de la Baña y Fangar)*, Ángel Camón, octubre 1859.

Dades del document

Arxiu del Port de Tarragona (APT). Fons de Fars. Signatura 40. Projecte *Faro de hierro para la desembocadura del Ebro (puntas de la Baña y Fangar)*. Autor del proyecto Dn Ángel Camón, octubre 1859.

El context

La dificultat natural per accedir als ports del Fangar i els Alfacs a la desembocadura del riu Ebre féu que a mitjan segle XIX es projectés la construcció de tres fars que havien d'anar situats a l'illa de Buda, a la punta de la Banyia i a la punta del Fangar.

Els tres fars van ser ideats l'any 1860 per l'enginyer Lucio del Valle Arana, i tenien en comú la seva estructura de ferro.

Tots tres eren punts d'orientació fonamentals en un lloc de difícil navegació (les goles de l'Ebre) i testimoni d'una considerable quantitat de naufragis.

Dels tres fars només es conserva el de la Banyia, els de Buda i el del Fangar van desaparèixer; el primer fou enderrocat per un temporal l'any 1959, i el segon va ser substituït per una estructura moderna l'any 1972.

El contingut

L'any 1992 arran de la Llei 27/1992, de 24 de novembre, de ports de l'Estat i de la marina mercant, els fars de la costa van passar a ser competència de les autoritats portuàries. Uns mesos més tard, ingressava a l'Arxiu del Port de Tarragona la documentació dels fars de la costa tarragonina: Sant Carles de la Ràpita, Salou, i els de l'Ebre, gràcies a la cura que n'havia tingut el tècnic de senyals marítims i estudiós dels fars, Miguel Ángel Sánchez Terry.

Amb aquesta nova documentació es va crear el Fons de Fars l'abast cronològic del qual son els anys compresos entre 1864 i l'actualitat.

Dels fars de l'Ebre, inclòs el de la Banyia, hi ha poca documentació si ho comparem amb els altres, probablement a causa de les vicissituds per les quals passaren alguns d'ells: incendis, temporals i trasllats, però no per això menys important.

Aprofitant el Xè aniversari del Museu de Fars, hem volgut sumar-nos als actes de celebració amb un document del mes específic sobre el far de la Banyia, que és aquest projecte de l'any 1859, signat per l'enginyer del Port de Tarragona, Ángel Camón, en el qual es fa una acurada descripció tècnica del far.

El far de la Banyia

Situat originàriament a la punta de la Banyia al delta de l'Ebre es va projectar com un far de tercer ordre. La seva construcció va anar a càrrec de l'enginyer de Birmingham, John Henderson Porter, qui emprà com a material principal ferro procedent de les zones de Hull i Liverpool.

És una torre metàl·lica, lleugerament cònica, de gairebé 19 metres d'alçada amb llanterna poligonal i cúpula de coure. L'òptica amb la qual es va dotar, de tercer ordre i tres zones, va ser adquirida a la casa Chance l'any 1861; es tractava d'una llum blanca fixa d'abast de fins a tretze milles. Es va encendre per primer cop l'1 de novembre de 1864 mercès a una llàntia alimentada amb oli d'oliva.

Al seu càrrec hi havia dos torrers que podien disposar dels dos petits habitacles que hi havia a l'interior de la torre on hi vivien amb les seves famílies, aïllats i sotmesos als temporals marítims.

De la llàntia d'oli es va passar l'any 1883 a un llum Maris de dos bles, i anys després, a una instal·lació de gas acetilè de fabricació pròpia amb un gasòmetre de carbur de calci. Aquest sistema fou substituït el 1929 per una instal·lació Dalen amb cremador de 25 litres i dotada de vàlvula solar.

El juliol de l'any 1943 es va suprimir el personal que es feia càrrec del far que restà agregat al servei del de Sant Carles de la Ràpita. És quan es comença una nova construcció de torre de formigó l'any 1975, destinada a substituir el vell far metàl·lic.

L'any 1984 fou desmuntat i traslladat al Port de Tarragona on va ser col·locat a l'extrem del dic de Llevant, lloc en el qual es procedí a la seva rehabilitació, contribuint d'aquesta manera a la preservació de l'únic dels fars de ferro del Delta de l'Ebre que es conserva dempeus.

La Comissió de Fars acordà que es mantingués en servei i s'il·luminà per primera vegada després de la seva restauració i reubicació al Port de Tarragona, el 16 d'agost de 1990.

Durant un període considerable de temps va ser la imatge corporativa del Port de Tarragona, i des d'octubre de 2003 és la seu del [Museu de Fars](#), extensió del Museu del Port de Tarragona, que tot just ara, compleix 10 anys.